

Bez pary, ale s novým potenciálom

Priemyselná výroba vstupuje do prelomovej etapy - po ére pary, elektriny a počítačov prichádza ďalší technologický skok, ktorý odborníci nazývajú Priemysel 4.0. Do desiatich rokov sa, údajne, výrobné závody zmenia na nepoznatie. Kým sa tohto stavu dočkáme, musí sa náš priemysel vyrovnávať ešte s mnohými chorobami.

Máme našliapnuté...

Štatistiky potvrdzujú vysoké tempo priemyselnej produkcie. Tržby slovenských výrobných podnikov v roku 2015 dosiahli úroveň 74,3 mld. eur. V porovnaní s rokom 2014 to predstavuje nárast takmer o 9 %. Vo februári tohto roku rástol slovenský priemysel dokonca najrýchlejšie v rámci Európskej únie. Medziročne sa posilnil o 7,4 %, kým priemernej rast únie bol iba na úrovni 0,8 %.

Vzhľadom na historickú previazanosť Slovenska so sektorom priemyselnej výroby staja priemyselníci aj politici pred otázkou, ako udržať tento pozitívny trend. Odpoveďou môže byť pohľad na globálnu mapu.

Nová priemyselná revolúcia?

V roku 2015 dosiahli podľa údajov expertného tímu KPMG globálne investície do automatizácie viac ako 200 mld. amerických dolárov. Automatizácia a robotizácia zďaleka nie sú jediné trendy, ktorý nachádzame v dnešných fabrikách.

Strategická línia Priemysel 4.0 vznikla v Nemecku ako reakcia na pokles priemyselnej výroby po úniku výrobných kapacít do lacnejších krajín. Priemysel 4.0 prináša víziu digitálneho výrobného podniku. Vizionári si fabriky o päť až desať rokov predstavujú takto: inteligentné zariadenia prevezmú všetky manuálne a obslužné činnosti a riadiace systémy budú samy organizovať chod výroby. Želania zákazníkov poputujú prostredníctvom internetu priamo na výrobnú linku, takže individuálne zákazky bude možné spracovať v cene veľkosériovej produkcie.

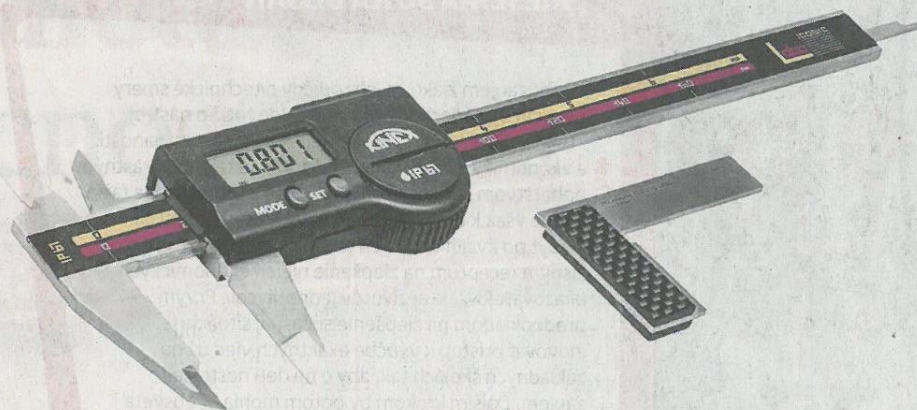
Kým sa však na Slovensku dožijeme stavu, aký opisuje vízia Priemysel 4.0, musíme „odraziť“ nástup globálnej konkurencie. Dodávateľia z Ázie dnes dominujú vo viacerých sférach výroby. Príkladom je elektrotechnika. Odborníci a akademici sa rôznia v názore, do akej miery sa majú slovenské strojárne spoločnosti obávať tlaku lacnejších ázijských dodávateľov.

Úroveň kvality slovenskej výroby dosiahnu výrobcovia z východu o päť až desať rokov. Pre strojárne firmy z regiónu V4 sú potenciálnymi konkurentmi viac podniky zo Srbska, z Bulharska a Rumunska, než čínske a indické. Za pozornosť stojí aj záujem Číny investovať do firiem v našom regióne. Ukážkou je aktivita čínskej ekonomickej diplomacie v Čechách. Viacero príkladov tiež ukazuje tzv. bumerangový efekt. Produkcia v Číne sa niektorým výrobcom neosvedčila a zákazníci sa vracajú k európskym dodávateľom. Čoraz viac v strojárstve rezonuje domáci „MADE IN EUROPE“.

Druhá časť odborníkov však poukazuje na skutočnosť, že India a Čína sa stávajú výrobnou dielňou sveta. To bude znamenať, že na Slovensku aj v Európe prežijú iba vývojovo prototypové firmy alebo firmy s extrémne vysokou produktivitou práce. Špecialisti poukazujú na rastúcu kvalitu konkurencie z rozvojových krajín.

Veľkým problémom slovenskej priemyselnej výroby je nízka pridaná hodnota, v prípade automobilového priemyslu je to napríklad len 15 %. Komparatívna výhoda našej ekonomiky vo forme lacnej pracovnej sily sa bude naďalej v dôsledku robotizácie a rastu nákladov na pracovnú silu znižovať a jedinou výhodou našej

Globálne trendy v priemyselnej výrobe

1. Výrobný sektor je v ranom štádiu transformácie. Rast a inovácie, nákladová štruktúra a efektívnosť dodávateľskej siete zostávajú pre firmy kľúčové, ale kroky vedúce k implementácii „stratégií budúcnosti“ zanedbávajú.

2. Tempo inovácií vo všetkých oblastiach bude naďalej rásť a nezachytenie tohto trendu vážne ohrozí konkurencieschopnosť firiem.

3. Nové produkty a biznis modely povedú k väčšej aktivite výrobcov smerom

k spolupráci medzi firmami v rámci výrobného reťazca.

4. Výrobcovia musia investovať do inovácií nových technológií a nadaných ľudí aby prežili „inovačnú vojnu“.

5. Popri dlhodobých investíciách a zmenách sa už dnes dajú realizovať viaceré krátkodobé opatrenia v oblasti obchodu ako napr. after-market sales, zlepšenie prístupu k proklientským riešeniam alebo rozšírenie predajných kanálov.

ZDROJ: KPMG, GLOBAL MANUFACTURING OUTLOOK

krajiny ešte nejaký čas zostane len jej geografická poloha voči odberateľom v západnej Európe.

Adekvátna ochrana domácich značiek

Okrem inovácie je pre budúcnosť priemyselnej výroby na Slovensku dôležitá aj adekvátna ochrana. V sektore priemyselnej výroby dochádza často k plagiátorstvu. Skúsenosť s tým má nejedna slovenská značka, ktorá pôsobí v medzinárodnom obchode. Okrem formálnej ochrany (napr. prostredníctvom práva duševného vlastníctva) je však dôležitá aj vymáhanie práv, ktoré z nich vyplývajú.

Pozitívnym príkladom je nedávny známkový spor spoločnosti Kinex o porušovanie práv k ochrannému známke. Príbeh tohto tradičného výrobcu ložísk má svoju históriu aj v oblasti meradiel. Začína sa už v roku 1893, keď strojník Jakub Morgan pracujúci na pile baróna Poppera v Bytči vyrobil priemerku na meranie stromov. Oficiálna výroba meradiel Kinex sa začala v roku 1954. Dnes je Kinex silnou globálnou značkou, ktorá sa popri tradičných výrobkoch sústreďuje najmä na digitálne meradlá a bezdrôtový prenos dát. Podnik integruje aj vlastný vývoj uhlových

meradiel a malých meradiel z titánu-karbónových materiálov. V minulom roku Kinex vyhral známkový spor v Českej republike voči spoločnosti Kmitex, ktorá neoprávnenou registráciou známky na svoje meno parazitovala na značke Kinex, jej mene a histórii. Prípad ukazuje dôležitosť dlho-

dobej starostlivosti o značku.

Pre budúcnosť strojárstva a celej priemyselnej výroby tak bude rozhodujúce, do akej miery sa podniky chopia kľúčových globálnych trendov: automatizácie, nových materiálov, digitalizácie aj efektívnej starostlivosti o značku.

© AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

Slovenské stroje balia africké bujóny

Na základoch Výskumného ústavu mechanizácie a automatizácie v Novom Meste nad Váhom vznikla spoločnosť STAPA. Písal sa rok 1993. Dnes tento slovenský výrobný podnik expanduje v západnej Afrike. V ostatných rokoch dodal do regiónu takmer stovku strojov na balenie bujónov.

Región západnej Afriky sa pre spoločnosť STAPA stal jedným z najdôležitejších trhov. „Naša spolupráca so západnou Afrikou sa začala v roku 2002 pri prehliadke závodu v Prievdži, ktorý už náš stroj používal,“ spomína na začiatky projektový manažér a konzultant spoločnosti Stanislav Pleva. Prvé roky STAPA dodávala prístroje pre závody značky Nestlé, dnes má v portfóliu veľký počet rôznych značiek. Slovenské stroje balia bujóny v Maroku, Senegale, Nigérii či Ghane.

Pri výrobe strojov na balenie bujónov zohrávajú kľúčovú úlohu inováčné technológie v oblasti riadenia a automatizácie. „V spoločnosti STAPA pochopili, že pri vývoji a výrobe jednorazových strojov sú dôležité sofistikované komponenty,“ hovorí Peter Dzurko zo Schneider Electric, ktorá do strojov dodáva lineárne elektrické osi zabezpečujúce pohyb jednotlivých častí. Srdcom zariadení sú riadiace systémy, ktoré umožňujú stroju zabaliť až 2 400 bujónov.

© AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ